

Ari Koponen ps

Kirjallinen kysymys sisäilmasta sairastuneiden lasten opetuksen turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Koulujen sisäilmaongelmat tuovat oppilaille ja koko kouluyhteisölle henkisiä ja fyysisiä ongelmia. Ne johtavat usein ihmisoikeuksien polkemiseen, mitä ei tämän päivän hyvinvointiyhteiskunnassa voida hyväksyä. Kun lapsi alkaa oireilla tai sairastuu sisäilman takia eikä pysty käymään koulussa, ei ole olemassa mitään valtakunnallista ohjeistusta, miten lapsen ja nuoren opetus järjestetään. Opetusjärjestelyt ovat täysin kunta- tai virkamieskohtaisia, ja riippuen perheen aktiivisuudesta ja virkamiesten ymmärryksestä lapsi saa apua tai jää ilman opetusta.

Rakennusten tutkiminen, korjaaminen, purkaminen ja rakentaminen ovat kaikki hitaita prosesseja, ja koko sen ajan oireilevan tai sairastuneen lapsen tulee silti käydä koulua. Osa lapsista alkaa oireilla myös kemikaaleille ja hajusteille, ja näissä tapauksissa pelkästään terve tila ei riitä, jos se ei ole hajusteeton.

Kuntien eri tahot vaativat lääkärintodistuksia, ja lääkäreiden Käypä hoito -suositus rajaa niin syytetyttä kuin todistusten kirjoittamista. Tämän takia tullaan tilanteeseen, jossa lasta ja perhettä ei auta kukaan ja vanhempi joutuu valikoimaan sen väliltä, laittaako lapsen sairastumaan lisää vai ottamaan "pakotettuun" kotikouluun, jolloin vastuu opetuksesta siirtyy vanhemmalle. Valta asiassa saattaa olla kunnan yhdellä virkämiehellä, joka ei välttämättä ymmärrä koko asiaa, eikä toimintaa valvo kukaan.

Terve koulua käyvä yläasteikäinen nuori saa opetusta noin 30 h/vko, mutta koulun sisäilmasta sairastunut lapsi saa opetusta erityisen tuen järjestelyin 0—10 h/vko kunnasta ja koulusta riippuen. Näiden lasten määrästä ei ole mitään tilastoa, mutta on selvää, että määrä kasvaa koko ajan.

Perustuslaki ja lasten oikeuksien sopimus turvaavat erilaisia ihmisoikeuksia, mutta ne eivät toteudu Suomessa tällä hetkellä. Lasten oikeuksien sopimuksessa sanotaan:

28 § Lapsella on oikeus käydä koulua. Peruskoulun täytyy olla ilmainen. Valtion täytyy huolehtia, että kaikki lapset käyvät peruskoulun.

4 § Lapsille kuuluvat kaikki oikeudet, jotka kerrotaan tässä sopimuksessa. Valtion täytyy huolehtia, että sopimus toteutuu.

THL on julkaissut tutkimuksen, jossa todetaan, että koulun sisäilman laatua ei voi arvioida oppilaiden oireilun perusteella. Kuitenkaan oireiden ja sairastumisten osalta ei edes käydä keskustelua. Henkilökunta voi saada tiettyjen reunaehtojen puitteissa esimerkiksi astman luokiteltua am-

Kirjallinen kysymys KK 92/2020 vp

mattitaudiksi, mutta lapsilla ei ole mitään oikeuksia, jos rakennus sairastuttaa. Lapsilla ei ole työsuojelua, ja pahimmissa tapauksissa oireileva opettaja siirretään pois luokasta, mutta lapsia ei.

Kunnat ja koulut, jotka eivät myönnä koulun sisäilmaongelmaa, eivät myöskään järjestä opetusta erityisillä opetusjärjestelyillä perusopetuslain mukaisesti, vaan painostavat vanhempia ottamaan lapsen kotiopetukseen. Tällöin lapsi ei saa opetusta, koulukirjoja ja maksutonta kouluruokailua eikä ole oikeutettu kouluterveydenhuoltoon. Perheet joutuvat itse kustantamaan esimerkiksi liikunnan, kotitalouden ja muiden vastaavien aineiden suorittamisesta aiheutuvat kustannukset. Jos lapsi pääsee toissijaiseen kouluun, vanhemmat joutuvat usein maksamaan koulukyydin tai julkisen liikenteen puuttuessa itse kuljettamaan lapsen kouluun. Kotiopetus johtaa siihen, että lapsi ei pääse koulun yhteisiin tapahtumiin ja syrjäytyy ikätovereista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten sisäilmasta sairastuneiden lasten opetus turvataan ja järjestetään, ja kuka tekee kuntiin ohjeistuksen asiasta?

Helsingissä 25.2.2020

Ari Koponen ps